

Raport privind activitatea Centrului Proiecte Internaționale pentru anul 2010

În anul 2010 Centrul Proiecte Internaționale (CPI) a continuat realizarea activităților, în special celor ce țin de promovarea și implementarea programelor bilaterale de granturi prevăzute în cadrul Acordurilor de colaborare internațională dintre Academia de Științe a Moldovei și diferite organizații și fonduri internaționale din sfera cercetare-inovare.

I. Gestionarea și monitorizarea implementării proiectelor bilaterale

Pe parcursul anului 2010 CPI a monitorizat implementarea proiectelor bilaterale lansate în 2009 împreună cu următoarele organizații:

- **Ministerul Educației și Științei al Ucrainei** - 19 proiecte pentru o perioadă de 2 ani. Suma alocată pentru un proiect din partea Republicii Moldova a fost de 50 mii lei anual.
- **Fondul Republican de Cercetări Fundamentale din Belarus- 20 de proiecte pentru o perioadă de 2 ani.** Suma alocată pentru un proiect din partea Republicii Moldova a fost de 75 mii lei anual.
- **Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România- 24 de proiecte** pentru o perioadă de 1,5 ani. Suma alocată pentru un proiect din partea Republicii Moldova este de 186 mii lei.
- **Fondul de Cercetări Fundamentale din Federația Rusă.** În anul de referință a fost finalizată implementarea celor 5 proiecte de cercetare moldo-ruse depuse în 2008, pentru o perioadă de doi ani.
- **Fondul Științific Umanitar din Federația Rusă.** În comun cu acest fond au fost susținute financiar 8 proiecte în sumă totală de 337 mii lei. Proiectele s-au încheiat la finele anului 2010.
- **Ministerul Federal al Educației și Cercetării al Germaniei (BMBF).** Implementarea celor 10 proiecte a finalizat la sfârșitul anului 2010. CPI și BMBF au inițiat procedura de evaluare a rezultatelor proiectelor moldo-germane realizate în anii 2009 și 2010. Rezultatele evaluării vor determina impactul cooperării bilaterale, inclusiv necesitatea extinderii cooperării pentru anii următori.

În scopul inițierii procedurii de finanțare a proiectelor, CIP a acordat consultanța și asistența necesară în procesul de încheiere a contractelor de finanțare, a prezentat informația privind proiectele de succes, pentru includerea acestora în Registrul de Stat. În perioada realizării proiectelor, CIP a coordonat modificările inițiate la bugetele proiectelor cu direcțiile respective ale AȘM.

Au fost analizate rezultatele intermediare, obținute pe etape în cadrul proiectelor bilaterale de comun cu directorii de proiecte și reprezentanții membrilor echipelor din proiectele respective. A fost efectuată o analiză statistică pentru a fi reflectată în raportul anual privind relațiile internaționale.

În afară de aceasta s-au început discuțiile cu Institutul dezvoltării societății informaționale asupra structurii și procedurii introducerii în sistemului Expert-on-Line a rezultatelor științifice, obținute în cadrul proiectelor bilaterale și internaționale (intermediare, anuale și finale).

În comun cu Ministerul Federal al Educației și Științei din Germania a fost elaborat un chestionar pentru evaluarea rezultatelor obținute în cadrul a două concursuri comune realizate în perioada 2008-2010. În total au fost studiate 20 proiecte. În baza informației recepționate a fost efectuată o analiză privind eficacitatea colaborării cu parteneri străini și rezultatele obținute.

II. Organizarea și desfășurarea concursurilor noi de granturi bilaterale și multilaterale

Pe parcursul anului de referință activitatea CPI a fost axată și pe anunțarea de noi concursuri bilaterale și multilaterale și anume:

- **concursul bilateral de proiecte de cercetare lansat în baza Acordului de cooperare dintre Academia de Științe a Moldovei și Consiliul Național de Cercetare din Italia** (perioada realizării proiectelor: 1.01.2011-31.12.2012). Suma alocată pentru acest concurs din partea Republicii Moldova pentru 2011 este de 800 mii lei.

- **concursul bilateral pentru proiecte suport de studii prospective pentru identificarea priorităților științifice și tehnologice ale Republicii Moldova în contextul asocierii acesteia la Programul Cadru 7 de Cercetare al Comunității Europene și cooperării cu România ca partener strategic.** La concurs au fost înaintate 5 propuneri. A fost susținut un singur proiect „Proiectul suport pentru dezvoltarea unui exercițiu de foresight în Republica Moldova - FOR-MOLDOVA”, prezentat de Institutul de Economie, Finanțe și Statistică (director Alexandru Stratan).

Proiectul bilateral moldo-român și-a propus drept scop crearea suportului metodologic necesar pentru realizarea în țara noastră a unei cercetări prospective (foresight), în rezultatul căreia va fi elaborată Strategia de dezvoltare a sferei de cercetare-inovare pe termen mediu și lung. La finalul cercetării va fi elaborată și publicată lucrarea cu titlul: „Pregătirea exercițiului național de Foresight din Republica Moldova”, ce va fi diseminată în mediile politice, academice, economice și sociale din țară.

Proiectul FOR-MOLDOVA se înscrie în șirul de acțiuni întreprinse de AȘM în vederea elaborării unei viziuni de ansamblu privind dezvoltarea sferei de cercetare-inovare în țara noastră (*Știința în beneficiul societății*), dar și în cadrul activităților preparatorii ale asocierii Republicii Moldova la Programul Cadru 7 al UE pentru știință și dezvoltare tehnologică.

În acest context au fost organizate un șir de seminare și ateliere de lucru cu participarea reprezentanților unui grup de experți români, printre care îi vom menționa pe prof. Adrian Curaj, director al Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării și Inovării și pe dl Dragoș Șeuleanu, președintele Consiliului Inovării din România.

Rezultatele cercetării vor permite precizarea modelului de gestionare a științei autohtone în baza unei expertize obiective și promovării ei pe arena internațională.

- **concursul în cadrul proiectului BS-ERA.NET.** Academia de Științe a Moldovei reprezintă Republica Moldova în consorțiul proiectului BS-ERA.NET sub denumirea *Rețea de cooperare în știință și tehnologie în regiunea Mării Negre*, finanțat de Comisia Europeană în cadrul PC7. Membrii consorțiului și-au propus crearea unui mecanism de susținere și

consolidare a colaborării între agențiile și programele ce finanțează cercetarea-inovarea în regiunea extinsă a Mării Negre.

Un prim pas în vederea creării acestui mecanism a fost lansarea unui apel-pilot comun pentru proiecte de cercetare în domeniile *Climă, Mediu și Energie* în conformitate cu prevederile Acordului multilateral semnat de către organizațiile membre ale consorțiului din România, Germania, Grecia, Italia, Turcia, Azerbaidjan, Ucraina, Georgia, Bulgaria și Armenia.

Activitatea de cercetare științifică propriu-zisă în cadrul proiectelor va fi finanțată la nivel național de către fiecare parte potrivit regulilor interne. Proiectele se vor derula pentru o perioadă de la 18 până la 36 de luni. Finanțarea acestora se va asigura prin încheierea de contracte la nivel național.

III. Alte activități

- **Promovarea Programului Cadru 7.**

În atenția CPI pe parcursul anului de referință a fost și activitatea rețelei Punctelor Naționale de Contact (PNC), recunoscută la nivel european, ca fiind sistemul principal de informare, comunicare și sprijin la PC7. Pe parcursul anului, reprezentanții PNC au organizat diferite evenimente cu participarea oamenilor de știință din diferite domenii, inclusiv și în instituțiile de cercetare și cele de învățământ din alte regiuni ale țării.

În vederea promovării PC7, CPI în comun cu Departamentul Integrare Europeană și Cooperare Internațională (DIECI) al AȘM și membrii rețelei PNC au participat la evenimentul consacrat Zilei Europei desfășurat în Piața Marii Adunări Naționale în data de 15 mai 2010. Academiei de Științe a Moldovei i s-a oferit spațiu pentru expunerea materialelor publicitare privind PC7 și a revistelor UE privind cercetarea în Europa.

În calitate de organizație-gazdă a PNC pentru mobilitate (programul specific OAMENI sau acțiunile Marie Curie ale PC7), CPI acordă sprijinul necesar în realizarea sarcinilor și atribuțiilor PNC respectiv. Astfel, CPI a contribuit la organizarea zilelor de informare, a seminarelor, meselor rotunde și a atelierilor de lucru, la publicarea multiplelor materiale privind acțiunile Marie Curie pentru diseminare în mediul academic inclusiv alte medii ce au tangență cu sectorul cercetare-inovare.

În scopul diseminării informației despre oportunitățile de cercetare și mobilitate a cercetătorilor oferite de PC7, în anul de referință au fost organizate câteva mese rotunde pe domenii și o zi de informare pentru conducătorii și membrii proiectelor bilaterale (în total 34 proiecte) realizate în comun cu partenerii din Germania și România. Aceștia au o probabilitate înaltă de inițiere a proiectelor la PC7, datorită relațiilor de colaborare existente cu partenerii europeni.

- **Atragerea Diasporei științifice în dezvoltarea sectorului de cercetare și inovare.**

O altă activitate a CIP realizată în comun cu DIECI cu susținerea nemijlocită a Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), este proiectul sub denumirea „*Revenirea temporară a oamenilor de știință moldoveni expatriați*”. În cadrul proiectului vor fi susținuți în bază de concurs 30 cercetători-membri ai Diasporei Științifice a Moldovei, care vor dori să revină în Moldova pentru o vizită de 7-11 zile, cu scop de a realiza activități de cercetare la una din universitățile academice, sau instituțiile de cercetare-dezvoltare din Moldova.

În anul de referință au fost susținuți financiar de către OIM 6 membri ai diasporei științifice care au vizitat următoarele instituții din Moldova: Institutul de Fizică Aplicată, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Microbiologie și Biotehnologie, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”. În urma acestor vizite au fost semnate acorduri de cooperare științifică, au fost

discutate posibilități de participare în programe internaționale inclusiv PC7, de elaborare și editare a publicațiilor științifice comune, de participare în evenimente științifice locale și de peste hotare. Totodată, a fost discutată implicarea membrilor diasporei în procesul educațional prin susținerea unor cursuri de lecții sau prelegeri.

Adițional la această activitate DIECI în comun cu CIP implementează un alt proiect de cercetare „*Conectarea diasporei științifice a Republicii Moldova la dezvoltarea științifică și economică a țării de origine*”, dezvoltat în comun cu Școala Politehnică Federală din Lausanne (EPFL), demarat la 1 ianuarie 2010 în cadrul programului SCOPES.

Astfel, pe parcursul anului 2010 echipa moldo-elvețiană a studiat experiența altor state în domeniul de referință, a cartografiat politicile naționale ce vizează migrația înalt calificată din Republica Moldova, din regiune și din UE, a elaborat și lansat instrumentele de investigație sociologică și a stabilit contacte cu experți notorii din regiune, care și-au exprimat dorința de a asista AȘM pe tot parcursul cercetării etc. Începând cu 1 decembrie 2010 a debutat investigația sociologică de teren care va pune în evidență atât viziunea membrilor diasporei științifice, a colegilor lor din Moldova, cât și a experților naționali și internaționali în domeniul migrației referitor la cele mai eficiente căi de intensificare a colaborării reciproce pentru contribuirea la dezvoltarea țării de origine. Menționăm, că rezultatele cercetării vor constitui baza unui studiu complex ce va propune recomandări specifice autorităților Republicii Moldova, autorităților țărilor gazdă, savanților moldoveni, organizațiilor internaționale în privința optimizării colaborării dintre diaspora științifică și țara de origine.

- **Organizarea conferințelor tematice în format video.**

În anul 2010 Centrul Proiecte Internaționale a continuat promovarea folosirii tehnologiilor video pentru realizarea conferințelor internaționale cu aspect educațional și consultativ.

Au fost realizate patru conferințe tematice în parteneriat cu rețeaua Băncii Mondiale ”Global Development Learning Network” (GDLN), beneficiari ale cărora au fost prioritar Ministerul Finanțelor al RM, Banca Națională a Republicii Moldova și Academia de Studii Economice. Subiectul principal abordat în cadrul conferințelor a fost studierea standardelor de raportare financiară internațională, discutarea mecanismelor lor de adoptare și evaluarea problemelor întâmpinate pe parcurs. Evenimentele au fost realizate concomitent pentru următoarele țări: Albania, Austria, Bosnia și Herzegovina, Croația, Kosovo, Macedonia, Marea Britanie, Muntenegru și Serbia.

Centrul a realizat și conferințe individuale cu structurile administratoare ale programului PC7 orientate pentru comunitatea științifică a Republicii Moldova. Scopul acestor conferințe a constat în consultarea direcțiilor de relașii internașionale ale institutelor de cercetări știinșifice în domeniul selecetării direcțiilor prioritare de cercetare, care pot beneficia de granturi în cadrul proiectelor PC7 și aspectele cheie ce trebuie considerate în procesul de inițierea a unui proiect de grant. Au fost organizate și conferințe organizatorice cu partenerii din proiectele bilaterale ale Academiei de Științe.

Apreciind rolul pozitiv al conferințelor organizate pentru soluționarea rapidă a problemelor de consultare, intenționăm pentru viitor să creștem eficiența folosirii tehnologiilor IT pentru procesele de administrare și management a proiectelor internaționale.

Dr.Lidia Romanciuc
Director,
Centrul Proiecte Internaționale